

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Редагування перекладу текстів у науково-технічній галузі»

Електронне видання

Дніпро

2020

Методичні рекомендації щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Редагування перекладу текстів у науково-технічній галузі» / Бердник Л.В., Т.Ю. Введенська, – видавництво НТУ «ДП» – Д.: НТУ«ДП», 2020. – 21 с.

Укладачі: Т.Ю. Л.В. Бердник, к. філол. н., Введенська к. філол. н., проф.

Подано методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів з курсу «Редагування перекладу текстів у науково-технічній галузі», які містять перелік основних тем, питань та завдань, що повинні бути опрацьовані та засвоєні самостійно студентами, питання до заліку, перелік рекомендованої літератури для опрацювання матеріалу. У додатку наведено тексти для самостійного перекладу та редагування. Призначено для студентів-магістрів освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» спеціальності 035 «Філологія».

Затверджено рішенням науково-методичної комісії зі спеціальності 035 «Філологія» (протокол №1 від 31.08.2020).

Відповідальна за випуск: завідувач кафедри перекладу, к. філол. н., проф. Введенська Т.Ю.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Завдання для самостійної роботи.....	5
Теми для опрацювання.....	5
Питання для самоперевірки	7
Питання до заліку.....	9
Рекомендовані джерела інформації.....	10
Додаток	13
Список використаної літератури.....	21

ВСТУП

Мета самостійної роботи з дисципліни «Редагування перекладу текстів у науково-технічній галузі» - вдосконалення знань з проблем перекладу та способів їх подолання, розвинення навичок та вмінь практичного володіння усною і письмовою мовами (ІМ та МП), опанування теоретичною базою порівняльного аналізу текстів оригіналу та перекладу та теоретичною базою редагування тексту, ознайомлення з нормативами та критеріями оцінки перекладу, розвиток самоконтролю при редагуванні текстів перекладу. Перекладач повинен вміти оцінювати і класифікувати перекладацькі помилки, вносити необхідні корективи. У зв'язку з цим дисципліна передбачає вивчення норм редагування, еквівалентності перекладу згідно з нормами усного та письмового рідного мовлення.

Завдання:

- формувати цілісне уявлення про процес редагування текстів у науково-технічній галузі, а саме про
 - основи редакторського аналізу;
 - аспекти редагування тексту;
 - види помилок при редагуванні тексту;
 - основні засоби зв'язку абзацу та тексту;
 - види синтаксичного зв'язку у словосполученні;
 - лексико-семантичні засоби мови;
 - функціональні стилі мови;
- формувати й закріплювати стійкі практичні навички редагування перекладу й застосування основних видів лексико-граматичних та стилістичних перетворень у процесі перекладу для досягнення його адекватної якості;
- вдосконалити вміння у здійсненні пошуку, у доборі й опрацюванні науково-технічної інформації задля адекватного формулювання змісту матеріалів/висловлювань основною іноземною (англійською) мовою та мовою перекладу;
- розвинути навички самоконтролю

Види самостійної роботи.

Відповіді на запитання, реферування, робота з новим лексичним матеріалом, виконання письмових завдань щодо редагування науково-технічних текстів, доповіді за темами.

Система забезпечення самостійної роботи навчально-методичними засобами. Методичні вказівки, навчальні підручники.

Пояснення щодо користування методичними вказівками

Методичні матеріали передбачають можливість проведення самоконтролю з боку студента

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Основні завдання для самостійної роботи:

- 1) попереднє опрацювання інформаційного забезпечення за кожною темою;
- 2) підготовка до поточного контролю – розв’язання завдань самоконтролю за кожною темою;
- 3) підготовка до семестрового контролю.

ТЕМИ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

ТЕМА 1. Об’єкт, предмет, методи та завдання теорії редагування. Особливості редагування науково-технічних текстів. Нормативна база редагування. Модель редагування. Послідовність роботи з науково-технічним текстом.

ТЕМА 2. Особливості перекладу науково-технічних текстів і технічної документації. Нормативні аспекти перекладу. Поняття норми та держстандарту перекладу. Міжнародний стандарт ISO 2384. Апостиль. Перекладацький аналіз. Порівняльний аналіз оригіналу та перекладу. Поняття одиниці перекладу. Критерії оцінювання адекватності оригіналу та якості його перекладу.

ТЕМА 3. Мовна інтерференція як проблема редагування перекладів. Типи помилок (змістові: логічні, фактичні, мовні). Поняття одиниці невідповідності. Лексикографічні матеріали в редагуванні. Типи довідкових матеріалів. Словники та інші довідкові матеріали. Види роботи зі словником.

ТЕМА 4. Лексичні труднощі перекладу науково-технічних текстів. Перекладацькі лексичні трансформації. Лексичний рівень редагування.

ТЕМА 5. Граматичні проблеми перекладу науково-технічних текстів. Перекладацькі граматичні трансформації. Граматичний аспект редагування.

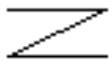
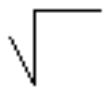
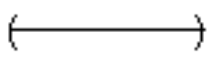
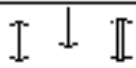
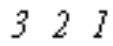
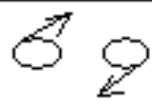
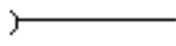
ТЕМА 6. Жанрово-стилістичні і прагматичні засади науково-технічного перекладу. Правка і стилістичне редагування текстів ІМ. Правка і стилістичне редагування текстів МП.

ТЕМА 7. Функції редактора. Права та обов’язки редакторів. Види редакційної правки. Правила редагування та техніка правки. Планування робочого часу. Професійні стандарти. Редагування: мікро- та макро-. Процедура оцінювання результатів редагування науково-технічних текстів.

ПОРІВНЯННЯ ПЕРЕКЛАДІВ З ОРИГІНАЛАМИ. РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ

Див.: Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури.- Вінниця: Нова книга, 2004. - С.250-259.

КОРЕКТУРНІ ЗНАКИ

Коректурний знак	Призначення	Зразок застосування
	Друкувати текст з абзацу	≥ Констатуюча частина може бути відсутня
	Ліквідувати абзац	Думка не закінчена.) Абзац не потрібен
	Вписати літеру	Цілком ^у свідомо
	Вписати пропущене або замінити помилково написане слово	Документ ^{без} помилок
	Вилучити проміжок між словами	Документ / () / знаходиться на виконанні
	Вилучити проміжок у слові	До[к]умент
	Вилучити знак або літеру	Організація місця
	Роз'єднати слова, надруковані разом	Наказ[и]ає
	Вилучити зайві слова	Літературна мова мов[и]
	Вилучити зайвий текст	При підготовці наказів слід враховувати Іх розпорядчі та виконавчі значення
	Відновити помилково закреслене слово	Активна форма вживається
	Поміняти місцями слова, надруковані поряд	Розпорядча <u>може</u> <u>частина</u> поділитися
	Поміняти місцями слова в реченні	Слова поміняти в реченні місцями
	Переставити з одного рядка в другий слово або групу слів	Кожен пункт наказу арабськими цифрами <u>нумерується</u>
	Вилучити розрядку	<u>Наказ</u>
	Замінити малу літеру великою	<u>у</u> країна
	Замінити велику літеру малою	Пу ^н кт
	Збільшити інтервал	Текст повинен мати <u>наказову форму викладу</u>
	Зменшити інтервал	Для надання чіткості текстові наказу

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Редагування як наукова та навчальна дисципліна. Зміст понять "редагування", "літературне редагування", "теорія і практика редагування", "редагування тексту".
2. Науково-технічний текст як мікроструктура, що входить до складу макроструктури.
3. Аспекти редагування.
4. Саморедагування в процесі накової творчості.
5. Специфіка редагування на радіо.
6. Особливості редагування на телебаченні.
7. "Прямий ефір" і завдання редактора передачі.
8. Текст як основний об'єкт редакторського аналізу. Основні риси й ознаки тексту.
10. Особливості процесу виникнення тексту. Створення науково-технічного тексту.
11. Зафіксованість тексту як його основна ознака.
12. Когерентність тексту.
13. Місце редактора в комунікативному акті.
14. Психологічні передумови редагування.
15. Праця редактора як співтворчість з автором.
16. Мета втручання редактора в текст.
17. Основна суперечність у тексті між індивідуальним і соціальним. Роль редактора в подоланні цієї суперечності.
19. Досягнення інформативної, емоційної та спонукальної адекватності розуміння тексту.
20. Психологічні причини авторських помилок.
21. Труднощі, які виникають під час "перекладу" з внутрішнього мовлення.
22. Процес редакторської інтерпретації тексту.
23. Психологічні закономірності, що є визначальними для глибокого авторського аналізу тексту.
24. Мотивація в редакторській діяльності.
25. Використання специфічних дій-навиків у редакторському аналізі.
26. Чотири аспекти втручання редактора в авторський текст.
27. Редакторське втручання в текст і порушення авторської манери викладу.
28. Особливості визначення меж редакторського втручання в текст.
20. Специфіка редакторського читання тексту.
30. Багатоплановість редакторського читання тексту.
31. Три основні "ланки" в системі редакторського читання тексту.
32. Три види ставлення редактора до читання тексту.
33. Три функції скеровування читання.
34. Праця над рукописом як складний творчий процес, у якому не все підлягає регламентації.
35. Два основні аспекти редагування.
36. Зміст понять "аналіз твору", "редакторський аналіз".
37. Мета редакторського аналізу.
38. Редакторський аналіз і літературно-художня критика.
39. Редакторський аналіз - критика, звернена до автора.
40. Структура редакторського аналізу.

41. Структурна одиниця тексту, тривалість тексту.
42. Вимоги до редакторської оцінки тексту.
43. Практична реалізація висновків редакторського аналізу.
44. Основні завдання правки.
45. Найважливіші правила виправлення тексту.
46. Види правки.
47. Особливості й сфера використання правки-вичитування.
48. Редакторська робота над текстами, які потребують правки-скорочення.
49. Правка-доопрацювання - найпоширеніший вид редакційних виправлень у журналістських текстах.
50. Правка-переробка як різновид творчості.
51. Умови додержання законів і норм логічно правильного мислення.
52. Основні завдання редактора в оцінюванні тексту журналістського твору з логічного погляду.
53. Прийоми, за допомогою яких вирішують ці завдання.
54. Чотири основні закони правильного мислення та умови їх додержання в журналістському тексті.
55. Формування в редактора навиків усунення логічних помилок.
56. Класифікація логічних помилок.
57. Різні трактування поняття "вид тексту".
58. Різні класифікації видів текстів.
59. Особливості редагування різних видів текстів.
60. Редагування різних видів текстів на телебаченні
61. Специфічні риси редагування різних видів текстів на радіо.
62. Текст-розповідь і особливості його редагування.
63. Текст-опис і специфіка його редагування.
64. Особливості редагування тексту-роздуму в різних.
65. Специфіка редагування тексту-визначення.
66. Цілісний текст, текст у єдності всіх його компонентів як предмет редакторського аналізу.
67. Методика умовного членування тексту.
68. Критерії виокремлення структурних одиниць тексту.
69. Робота редактора над композицією рукопису.
70. Особливості редакторського аналізу структурних особливостей тексту.
71. Методика оцінювання композиції рукопису.
72. Правила побудови науково-технічного тексту.
73. Основні вимоги до композиції рукопису.
74. Прийоми роботи редактора над композицією твору.
75. Залежність композиції твору від типу видання.
76. Методика редакторської оцінки рубрикації.
77. Основи методики редакторської роботи над фактичним матеріалом.
78. Гіпотеза/факт - основа науково-технічного тексту.
79. Перевірка фактичного матеріалу - один з найважливіших етапів редакторської діяльності.

80. Причини фактичних помилок.
81. Види фактичного матеріалу.
82. Редакційно-технічне оформлення цитат.
83. Редакційно-технічне оформлення числового матеріалу.
84. Редакційно-технічне оформлення власних імен і власних назв.
85. Вимоги до мови НТТ.
86. Залежність мовностилістичних особливостей тексту від мовного оточення автора.
87. Залежність мовностилістичних особливостей тексту від жанру твору.
88. Залежність мовностилістичних особливостей тексту від типу видання.
89. Типові помилки в мові НТТ. Причини їх виникнення та способи уникнення.
90. Специфіка редагування україномовного НТТ.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

з дисципліни

«Редагування перекладу текстів у науково-технічній галузі»

ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ, МЕТОДИ ТА ЗАВДАННЯ ТЕОРІЇ РЕДАГУВАННЯ. НОРМАТИВНА БАЗА РЕДАГУВАННЯ. МОДЕЛЬ РЕДАГУВАННЯ

1. Чим займається і з чого складається теорія редагування?
2. Схарактеризуйте головні аспекти галузевого літературного редагування.
3. Назвіть і коротко охарактеризуйте етапи роботи з науково-технічним текстом.
4. Сформулюйте головні аксіоми теорії редагування.
5. Опишіть методи й методики теорії редагування.
6. Сформулюйте мету та завдання теорії редагування.
7. Поясніть принцип дії моделі редагування.
8. В чому полягає основний парадокс теорії редагування?
9. Що таке норма редагування?
10. Коротко охарактеризуйте різні види редакційних норм.
11. Що таке помилка?
12. Які ви знаєте класифікації помилок?

НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ

1. Чим займається дескриптивне та прескриптивне перекладознавство?
2. Дайте визначення перекладацької норми.
3. Охарактеризуйте відомі вам види перекладацьких норм

ПЕРІОДИЗАЦІЯ РОЗВИТКУ РЕДАГУВАННЯ

1. Назвіть головні періоди розвитку редагування.
2. Охарактеризуйте період існування редагування як виду практичної діяльності.
3. Охарактеризуйте період нагромадження фактів редакційної практики та теорії.
4. Охарактеризуйте період функціонування редагування як науки.
5. Опишіть процес становлення редагування в Україні.

ОДИНИЦЯ ПЕРЕКЛАДУ. ПРОБЛЕМА ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПЕРЕКЛАДУ. МОВНА ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ ЯК ПРОБЛЕМА

РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ

1. Що таке одиниця перекладу?
2. Яке відношення має проблема одиниці перекладу до редагування перекладів?
3. Охарактеризуйте критерії оцінювання якості перекладу.
4. Сформулюйте визначення та причини виникнення інтерференції
5. В чому різниця між трансференцією, інтерференцією та запозиченням?
6. Охарактеризуйте фонетичну та фонологічну інтерференцію.
7. Охарактеризуйте лексичну інтерференцію.
8. Охарактеризуйте морфологічну та синтаксичну інтерференцію.

ОСОБЛИВОСТІ РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ

1. Охарактеризуйте особливості редагування перекладеного тексту.
2. Охарактеризуйте різні види правки перекладеного тексту.
3. Опишіть схему роботи перекладацького бюро, окремо висвітливши редакційний етап.

ЛЕКСИЧНИЙ РІВЕНЬ РЕДАГУВАННЯ

1. Які труднощі при редагування становлять слова іншомовного походження?
2. Які труднощі при редагування становлять терміни?
3. Які труднощі при редагування становлять віддієслівні іменники?
4. Які труднощі при редагування становлять прикметники?
5. Які труднощі при редагування становлять дієприкметники?
6. Які труднощі при редагування становлять синоніми?
7. Які труднощі при редагування становлять багатозначні слова?
8. Що таке суржик і як редактор має з ним боротися?

ГРАМАТИЧНИЙ АСПЕКТ РЕДАГУВАННЯ

1. Дослівність перекладу як проблема редагування.
2. Керування як граматична проблема редагування.
3. Дієприкметники та дієприкметникові звороти як проблема редагування.
4. Суб'єкт та об'єкт дії як проблема редагування.
5. Логічний наголос як проблема редагування.
6. Подібні форми слів як проблема редагування.
7. Багатослівність як проблема редагування.
8. Ясність викладу як проблема редагування.
9. Порушення синтаксичних норм як проблема редагування.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова

1. Аристов Н. Б. Основы перевода / Н. Б. Аристов. – М.: Изд. лит-ры на ин. языках, 1983.
2. Антонова С. Г. Редактирование. Общий курс: Учебник для вузов / В. И. Соловьев, К.Т. Ямчук. – М.: Изд-во МГУП, 1999. – 154 с.
3. Захарова Н.В. Теория перевода: материалы для практических занятий: методическое пособие / Н.В. Захарова, А.Ю. Ивлева, И.В. Седина. – Саранск, 2014.-132 с.
4. Калошина Н.А. Редактирование переводов: методические указания к практическим занятиям по дисциплине «Основы редактирования переводов» для студентов 5-го курса направления

6.020303 «Филология» спеціальності 7.02030304 «Перевод» денної форми навчання / Сост. Н. А. Калошина. – Севастополь: Изд-во СевНТУ, 2011. – 52 с.

5. **Капелюшний А.О. Стилiстика й редагування: Практичний словник-довiдник журналіста / А.О. Капелюшний. - Львів: ПАЮ, 2002. - 576 с.**
6. Карабан В.І. Посiбник-довiдник з перекладу англійської наукової та технічної лiтератури на українську мову / В.І. Карабан. – К.: Політична думка, 1997, 1999. – Ч. 1-2.
7. Комиссаров В.Н. Слово о переводе / В.Н. Комиссаров. – М.: Международные отношения, 1973.
8. Комиссаров В.Н. Теория перевода / В.Н. Комиссаров. – М., 1990.
9. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу/ І.В. Корунець. – К.: Вища школа, 1986.
10. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу / В.В. Коптілов. – К.: Вища школа, 1982.
11. Непийвода Н. Ф. Сам собі редактор: Порадник з української мови / Н. Ф. Непийвода– К.: Українська книга, 1998. – 240 с.
12. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи : [навч. посiбник] / З. В. Партико. – Л. : ВФ Афiша, 2006. – 416 с.
13. Партико З. В. Комп'ютеризація видавничого процесу : [навч. посiбник] / З. В. Партико – К. : Вища школа, 1996. – 208 с.
14. Різун В. В. Літературне редагування : [пiдручник] / Різун В. В. – К. : Либiдь, 1998. – 240 с.
15. Редактирование отдельных видов литературы / Под ред. Проф. Н.М.Сикорского. – М.: «Книга», 1987. – 380с
16. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика / Я.И. Рецкер. - М., 1983.
17. Рябцева Н. К. Теория и практика перевода: когнитивный аспект /Н. К. Рябцева // Перевод и коммуникация. – М.: ИЯ РАН, 1997.
18. **Ребрій О.В. Основи теорії редагування перекладів: конспект лекцій/ О.В. Ребрій. -Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010.-88 с.**
19. Сикорский Н. М. Теория и практика редактирования / Н. М. Сикорский. – М., 1983.
20. Справочная книга редактора и корректора: редакторно-техническое оформление издания: [коллект. автор: Абрамов В. А., Гордон Л. М., Ершов В. С., Мильчин А. Э.]. – [2-е изд., перераб.]. – М.: Книга, 1985. – 20.
21. Терехова В. С. Литературное редактирование: [учебное пособие] / Терехова В. С. – Л. : ЛГУ, 1975. – 96 с.
22. Швейцер А.Д. Теория перевода: статус, проблемы, аспекты / А.Д. Швейцер. – М.: Наука, 1998.
23. Яхонтова Т.В. Основи англomовного наукового письма / Т.В. Яхонтова. – Львів: ПАІС, 2003.
24. Korunets I.V. Theory and practice of translation. – New Book, 2000.

Допоміжна

1. Авраменко И. Ф. Должность или призвание. Размышления издателя / Авраменко И. Ф. – М.: Книга, 1988. – 272 с.
2. Алексеева М. И. Основы редактирования: [учебно-методическое пособие] / Алексеева М. И., Семенцова Н. Ф., Соколова Е. П. – М.: МГУ.
1. Бархударов Л.С. Язык и перевод / Л.С. Бархударов. -М.: Международные отношения, 1975.
2. Вьюкова Т. Б. Восемьдесят пять радостей и огорчений: Размышления редактора / Т.Б. Вьюкова. – М.: Книга, 1986. – 232 с.
3. Галь Н. Слово живое и мертвое: Из опыта переводчика и редактора / Н. Галь. – М.: Книга, 1987. – 272 с.
4. Голикова Ж. А. Learn to Translate by Translating from English into Russian / Ж. А. Голикова – М.: Новое знание, 2003.
5. **Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури /В.І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2002.**
6. Квітко І. С. Іван Огієнко – редактор і видавець / І. С. Квітко, З. І. Курдина // Поліграфія й видавнича справа. – 1994. – № 29. – С. 182-187.
7. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода/ В. Н. Комиссаров. – М., 1980
8. Комиссаров В.Н. Слово о переводе / В. Н. Комиссаров. – М.: Международные отношения, 1973
9. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение / В. Н. Комиссаров. Учебное пособие. М.: ЭТС, 2002.

10. Козакова Т. А. Аспекты теории письменного перевода / Т. А. Козакова. – Свердловск: СГПИ, 1988
11. Козакова Т. А. Практические основы перевода / Т. А. Козакова. – Санкт-Петербург: Союз, 2000
12. Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу/ А. Я. Коваленко – К.: Фірма „Інкос”, 2002.
13. Маляренко Л. Л. Иван Франко – редактор / Л. Л. Маляренко– Л.: ЛДУ ім. І. Франка, 1970. – 116 с.
14. Мильчин А. Э. Методика редактирования текста / А. Э. Мильчин– М.: Книга, 1980. – 320 с.
15. Петренко Н. М. Практикум з перекладу з англійської мови/ Н. М. Петренко. – Д.: ДАУБП, 1997.
16. Пумпянский А. А. Введение в практику перевода научной и технической литературы на английский язык/ А. А. Пумпянский – М.: Наука, 1981.
17. Пьянкова Т. М. Пособие по переводу русских полиэквивалентных терминов на английский язык/ Т. М. Пьянкова – М.: Высшая школа, 1973.
18. Сухенко К. М. Граматичні еквіваленти у перекладі з англійської мови на рідну / К. М. Сухенко, Н. М. Петренко. – Д.: ДАУБП, 1998.
19. Сучасна українська літературна мова. Стилистика – К.: Наукова думка, 1973.
20. Фёдорова А. В. Очерки общей и сопоставительной стилистики/ А. В. Федоров. – М., 1971.
21. Чужакин А.П. Мир перевода/ А. П. Чужакин. – М., 2000, - Ч.1-8.
22. Шайнога О. Пантелеймон Куліш – видавець і редактор / О. Шайнога // Книга і преса в контексті культурно-історичного розвитку українського суспільства. – Л.: УАД НТШ, 1995. – С. 82-89.
23. Эткинд Е.Г. Теория художественного перевода и сопоставительная стилистика/ Е. Г. Эткинд // Теория и практика перевода – Л., 1962.
24. Catford J.C. A linguistic theory of translation. — Oxford University Press, 1965.
25. Dedecius K. Vom Übersetzen: Theorie und Praxis.— Frankfurt a.M: SuhrkampUTB, 1986.—205s.
26. Komissarov V.N., Korolova A.L. A manual of translation from English into Russian. — М: Vyssh.sk., 1990. — 127 p.
27. Nida E.A. Language Structure and Translation.— Standford: California, 1975.— 283p.

Інформаційні ресурси

- ресурси Інтернет:

<http://www.essayedge.com/promo/samplework.shtml> (прикладі відредагованих професіоналами апікаційних есе);

<http://www.press.uchicago.edu/Misc/Chicago/cmosfaq.html> (правила бібліографічного оформлення цитованої літератури, інформація про інші корисні для авторів письмових творів сайти);

<http://www.gsas.harvard.edu/academic/fellowships/essays.html> (поради щодо написання дослідницьких проєктів);

http://www.staffs.ac.uk/services/library_and_info/reference.html (різноманітні віртуальні довідники — словники, енциклопедії, списки скорочень, популярні цитати та ін.);

<http://www.wisc.edu/writing/Handbook/AcademicWriting.html> (довідник з наукового письма в різних галузях);

<http://owl.english.purdue.edu> (віртуальний ресурсний центр з навчання письма)

Sad Journalism (забавная журналистика). [Электронный ресурс]. –

Режим доступа: http://community.livejournal.com/sad_journalism/

Sadtranslations (грустные переводы). [Электронный ресурс]. –

Режим доступа: <http://community.livejournal.com/sadtranslations/>

ТЕКСТИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА РЕДАГУВАННЯ

1. Виконайте письмовий переклад текстів.
2. Відредагуйте тексти ІМ (за допомогою коректурних знаків).
3. Відредагуйте тексти МП (за допомогою коректурних знаків).

Текст 1. History of Computing Hardware

The first use of the word «computer» was recorded in 1613, referring to a person who carried out calculations, or computations, and the word continued to be used in that sense until the middle of the 20th century. From the end of the 19th century onwards though, the word began to take on its more familiar meaning, describing a machine that carries out computations.

The history of the modern computer begins with two separate technologies—automated calculation and programmability—but no single device can be identified as the earliest computer, partly because of the inconsistent application of that term. Examples of early mechanical calculating devices include the abacus, the slide rule and arguably the astrolabe and the Antikythera mechanism (which dates from about 150–100 BC). Hero of Alexandria (c. 10–70 AD) built a mechanical theater which performed a play lasting 10 minutes and was operated by a complex system of ropes and drums that might be considered to be a means of deciding which parts of the mechanism performed which actions and when. This is the essence of programmability.

The «castle clock», an astronomical clock invented by Al-Jazari in 1206, is considered to be the earliest programmable analog computer. It displayed the zodiac, the solar and lunar orbits, a crescent moon-shaped pointer travelling across a gateway causing automatic doors to open every hour, and five robotic musicians who played music when struck by levers operated by a camshaft attached to a water wheel. The length of day and night could be re-programmed to compensate for the changing lengths of day and night throughout the year.

The Renaissance saw a re-invigoration of European mathematics and engineering. Wilhelm Schickard's 1623 device was the first of a number of mechanical calculators constructed by European engineers, but none fit the modern definition of a computer, because they could not be programmed.

In 1801, Joseph Marie Jacquard made an improvement to the textile loom by introducing a series of punched paper cards as a template which allowed his loom to weave intricate patterns automatically. The resulting Jacquard loom was an important step in the development of computers because the use of punched cards to define woven patterns can be viewed as an early, albeit limited, form of programmability.

It was the fusion of automatic calculation with programmability that produced the first recognizable computers. In 1837, Charles Babbage was the first to conceptualize and design a fully programmable mechanical computer, his analytical engine. Limited finances and Babbage's inability to resist tinkering with the design meant that the device was never completed.

In the late 1880s, Herman Hollerith invented the recording of data on a machine readable medium. Prior uses of machine readable media, above, had been for control, not data. After

some initial trials with paper tape, he settled on punched cards. To process these punched cards he invented the tabulator, and the keypunch machines. These three inventions were the foundation of the modern information processing industry. Large-scale automated data processing of punched cards was performed for the 1890 United States Census by Hollerith's company, which later became the core of IBM. By the end of the 19th century a number of technologies that would later prove useful in the realization of practical computers had begun to appear: the punched card, Boolean algebra, the vacuum tube (thermionic valve) and the teleprinter.

Tekcm 2. Celestial Mechanics

The story of the mathematical representation of celestial motions starts in the antiquity and, notwithstanding the prevalent wrong ideas placing the Earth at the center of the universe, the prediction of the planetary motions were very accurate allowing, for instance, to forecast eclipses and to keep calendars synchronized with the motion of the Earth around the Sun. The epicycles, introduced by Apollonius of Perga around 200 BC, allowed the observed motions to be represented by series of circular functions. They were used to predict celestial motions for almost 2 millennia. Their long life was certainly related to the stagnation that prevailed in the western world during the dark ages between the end of the Hellenic civilization and the Renaissance. In the 16th century, the Copernican revolution put the Sun in center of the Universe. However, the breakthrough in our knowledge of celestial motions was rather related to Tycho Brahe and Johannes Kepler. Tycho, in his Uraniborg observatory, accurately measured the position of the planets in the sky for more than 20 years. Kepler inherited the data gathered by Tycho and used them to discover the three laws that bear his name. First Law or Elliptical Orbits Law (1609): The planets move on ellipses with one focus in the Sun; Second Law or Law of Equal Areas (1609): The planets move with constant areal velocity (equal areas are swept in equal times); in modern words: with constant angular momentum; Third Law or Harmonic Law (1619): The ratio of the cube of the semi-major axes of the ellipses to the square of the periods of the planetary motions is constant and the same for all planets.

The work of Kepler is a monument to the human genius. First of all, Tycho's data on Mars could not be fitted to a heliocentric uniform motion. With respect to a uniform motion, sometimes Mars was in advance, sometimes in retard. Kepler decided to tackle the problem from scratch! Remember that Mathematics also remained stagnant since antiquity and the tools inherited from the Greeks, Geometry and Arithmetic, were the only available. Kepler considered, as working hypotheses, that the Earth was uniformly moving on a circle and that the motion of Mars was periodic and coplanar with the motion of the Earth. Then, he used Tycho's observations to determine the orbit of Mars. Tycho's observations were apparent positions of the planet on the stars background. The resulting datum is a direction (only recently distances can be measured and, even though, only in a few cases). Kepler constructed triangles (Fig. 2). After having determined the period of the motion of Mars around the Sun, he looked for observations in dates separated by just one period. Then, he constructed triangles, each having as vertices one position of Mars in space (assumed to be the same – after one period Mars returns to the same position) and the position of the Earth in the two dates. The

angles of the triangle were obtained from the measurements done by Tycho, and these triangles allowed the position of Mars relative to the Earth to be determined. He thus found that the orbit of Mars was not a circle but rather an ellipse with one focus in the Sun. After that, he inverted the process. He assumed that the real motion of Mars followed an ellipse with constant areal velocity, and started looking for observations separated by one year (in one year the Earth is back to the same place). The triangles now have two vertices on the orbit of Mars (assumed as known) and one vertex on the position of the Earth at those dates. The triangles thus obtained allowed to know the position of the Earth with respect to the orbit of Mars and, in this way, Kepler discovered that the Earth, also, was moving on an ellipse with constant areal velocity. The two first laws were thus discovered. The third law remained elusive for about one more decade, but was finally unraveled.

Tekcm 3. Acids and Bases

Acids and bases, two related classes of chemicals; the members of each class have a number of common properties when dissolved in a solvent, usually water. Acids in water solutions exhibit the following common properties: they taste sour; turn litmus paper red; and react with certain metals, such as zinc, to yield hydrogen gas. Bases in water solutions exhibit these common properties: they taste bitter; turn litmus paper blue; and feel slippery. When a water solution of acid is mixed with a water solution of base, water and a salt are formed; this process, called neutralization, is complete only if the resulting solution has neither acidic nor basic properties.

Acids and bases can be classified as organic or inorganic. Some of the more common organic acids are: citric acid, carbonic acid, hydrogen cyanide, salicylic acid, lactic acid, and tartaric acid. Some examples of organic bases are: pyridine and ethylamine. Some of the common inorganic acids are: hydrogen sulfide, phosphoric acid, hydrogen chloride, and sulfuric acid. Some common inorganic bases are: sodium hydroxide, sodium carbonate, sodium bicarbonate, calcium hydroxide, and calcium carbonate.

Acids, such as hydrochloric acid, and bases, such as potassium hydroxide, that have a great tendency to dissociate in water are completely ionized in solution; they are called strong acids or strong bases. Acids, such as acetic acid, and bases, such as ammonia, that are reluctant to dissociate in water are only partially ionized in solution; they are called weak acids or weak bases. Strong acids in solution produce a high concentration of hydrogen ions, and strong bases in solution produce a high concentration of hydroxide ions and a correspondingly low concentration of hydrogen ions. The hydrogen ion concentration is often expressed in terms of its negative logarithm, or pH (see separate article). Strong acids and strong bases make very good electrolytes (see electrolysis), i.e., their solutions readily conduct electricity. Weak acids and weak bases make poor electrolytes.

There are three theories that identify a singular characteristic which defines an acid and a base: the Arrhenius theory, for which the Swedish chemist Svante Arrhenius was awarded the 1903 Nobel Prize in chemistry; the Brönsted-Lowry, or proton donor, theory, advanced in 1923; and the Lewis, or electron-pair, theory, which was also presented in 1923. Each of the three theories has its own advantages and disadvantages; each is useful under certain conditions.

The Arrhenius Theory

When an acid or base dissolves in water, a certain percentage of the acid or base particles will break up, or dissociate (see dissociation), into oppositely charged ions. The Arrhenius theory defines an acid as a compound that can dissociate in water to yield hydrogen ions, H^+ , and a base as a compound that can dissociate in water to yield hydroxide ions, OH^- . For example, hydrochloric acid, HCl , dissociates in water to yield the required hydrogen ions, H^+ , and also chloride ions, Cl^- . The base sodium hydroxide, $NaOH$, dissociates in water to yield the required hydroxide ions, OH^- , and also sodium ions, Na^+ .

The Brönsted-Lowry Theory

Some substances act as acids or bases when they are dissolved in solvents other than water, such as liquid ammonia. The Brönsted-Lowry theory, named for the Danish chemist Johannes Brönsted and the British chemist Thomas Lowry, provides a more general definition of acids and bases that can be used to deal both with solutions that contain no water and solutions that contain water. It defines an acid as a proton donor and a base as a proton acceptor. In the Brönsted-Lowry theory, water, H_2O , can be considered an acid or a base since it can lose a proton to form a hydroxide ion, OH^- , or accept a proton to form a hydronium ion, H_3O^+ (see amphotericism). When an acid loses a proton, the remaining species can be a proton acceptor and is called the conjugate base of the acid. Similarly when a base accepts a proton, the resulting species can be a proton donor and is called the conjugate acid of that base. For example, when a water molecule loses a proton to form a hydroxide ion, the hydroxide ion can be considered the conjugate base of the acid, water. When a water molecule accepts a proton to form a hydronium ion, the hydronium ion can be considered the conjugate acid of the base, water.

The Lewis Theory

Another theory that provides a very broad definition of acids and bases has been put forth by the American chemist Gilbert Lewis. The Lewis theory defines an acid as a compound that can accept a pair of electrons and a base as a compound that can donate a pair of electrons. Boron trifluoride, BF_3 , can be considered a Lewis acid and ethyl alcohol can be considered a Lewis base.

Tekm 4. Translator's Creativity

Translation is a sort of reproductive art, but especially in cases of the greater aesthetic value and pragmatic aspects of the text, particularly when translating literary texts, the creativity of the translator goes into action. However, it must not surpass the intention of the author of the source text.

Respecting system differences between the source and target languages as well as mastering the technique and methodology of translation is considered a *conditio sine qua non*; more problematic is mastering the pragmatic aspect of the translation. That means respecting the different language and life experiences of the source and target addressees, different language situations and usages, different degrees of explicitness and explicativeness, different degrees of cohesion, different habits and means of expressing emotions and attitudes, different associations, images and different degrees of their use, different registers and clichés in parallel situations, different stylistic standards in the same genres, etc. In fact, it is more or less the

matter of Nida's well-known "dynamic equivalence" in a broader sense of the term, or of our (i.e. Prague school) functional equivalence. Particularly in that field, creativity comes into play.

Nevertheless, a translator's creativity must have its limits. Judging its right degree might lie within the scope of modern translatology, which approaches the translation from the holistic point of view and which can with advantage use the principles of text linguistics. These might be of some use just because translation should keep all the text parameters or textuality standards unchanged as far as possible (with adequate adaptation to the conventions of the target language). It should be added that, in general, all the well-known characteristics of textuality have been more or less respected intuitively by translators even before text linguistics gave systemic reasons for them, nevertheless, let us point them out with A. Neubert:

1. Basic is the intentionality of the message, which "is meant to sensitize us to the correlation between intentions (author's and translator's) and texts".

2. Acceptability of the text in the sense of Grice's maxims (quantity, quality, relation, manner) should be related to the tradition of the respective genres in the particular culture.

3. Very important is situationality (local and temporal setting), adapting the text to the target situation, to the target reader, but within certain limits again.

4. The scope of information which the translator communicates to the reader of the target language in the matter of events, states, processes, objects, persons, places and institutions of the source language community should correspond to the function and type of the text.

5. Coherence, the logical structure of the text must often be re-built on the basis of understanding the coherence of the source text. Its role may be quite decisive, especially in special purpose literature.

6. In close connection with coherence stands cohesion, which reflects coherence on the surface level of the text making it "visible". The proportion of the coherence reflected in the cohesive devices used in the translation depends on the usage in the respective genre of the text and in the individual style of the author. – It is a difficult task for the translator to convey the right degree of coherence / cohesion to match the author's intention. Sometimes it is better to keep the logical connection "invisible".

7. Intertextuality based on the previous experience with analogous texts may be of great help to the translator in the choice of other text parameters.

The said text parameters follow Neubert's presentation, but their order does not quite correspond to their rank of importance they have from the translator's point of view. Even if Leech's politeness principle was later included in their repertoire, the text parameters are rather vague and their characteristics rather broad, so that trying to avoid overlapping is by no means easy.

As is generally known, translation is not only a matter of routine, the translator has to make decisions. So far we are treating the introductory, preparatory phase of the process of translation, which leaves much to do in the following stage. Within the latter the translator has to fill systemic communicative factors with concrete language devices respecting the mentioned differences in typology, structure, denotation and connotation, tradition and convention. In other words, considering text parameters is essentially part and parcel of the phase which underlies so-called strategic decisions.

Tekcm 5. English as an International Language

Historically, applied linguistics has been linked to second language (L2) teaching; consequently, critical applied linguistics has also given considerable attention to the sociopolitical critique of L2 education, in particular the role and position of English as an international language. In mainstream applied linguistics, the global expansion of English tends to be seen as either beneficial or neutral. The

English-as-beneficial position points to the advantages of having a worldwide lingua franca for international communication, while the English-as-neutral position considers it a utilitarian phenomenon resulting from events and processes that have been decades, if not centuries, in the making – and a phenomenon that may not survive long term, as has historically been the case with other languages of wider communication, e.g., Latin.

For critical applied linguistics, English is the international language of communication not for historical and now commercial, scientific, technological, diplomatic, and travel reasons, but rather for ideological, imperialistic, hegemonic, capitalistic – in short, political – reasons. Viewing language as inextricably tied to power, class, and socioeconomic relations, critical applied linguists reject the idea that global English can be regarded as either beneficial or neutral. In response to the former, they ask, “Beneficial for whom?” and their answer is that only the powerful and privileged elites in the world are advantaged by international English, whereas the less powerful or powerless are increasingly marginalized by not having access to English.

In response to the English-as-neutral point of view, critical applied linguists assert that there is no such thing as a neutral position, and that accepting the role of English in the world without a struggle is “an uncritical endorsement of capitalism, its science and technology, a modernization ideology, . . . the Americanization and homogenization of world culture, linguistic culture, and media imperialism” (Phillipson, 1999: 274). An extension of the charge of imperialism is that in attaining linguistic dominance, English has contributed to the diminishment and death of other languages, as globalization, mediated above all through English, swallows up local cultures and languages, while educational systems throughout the world require students to study English at the expense of their local, indigenous languages.

Although English is currently the ascendant international language, indictments against the effects of its power can also be made against other major languages of the world. The dominance of Chinese (Mandarin Chinese), for example, has threatened the survival of at least 20 local languages in China.

Spanish and Portuguese have contributed to the extinction or near-extinction of dozens of indigenous languages in Mexico and Central and South America.

The power of Russian in Siberia has caused the disappearance of nearly all of the 40 local languages there. Moreover, Russian was so oppressively imposed on educational systems in the former Soviet Union that after its break-up one of the first acts of the newly independent eastern European countries was to replace Russian with English as a second language in the schools. And to this day France and Germany spend millions to promote French and German language and culture around the world. Whether through force of numbers, political and economic power, repressive measures, laissez-faire indifference, global competition, cultural

marketing, or all combined, the pattern is unequivocal that the most widely spoken languages in the world have overwhelmed smaller languages in their spheres of power and influence.

This pattern is not set in stone, however, and there are indications of efforts to slow or halt the trend. As the realities of language endangerment and extinction have been increasingly publicized (e.g., by UNESCO), governments or official bodies have attempted to intervene on behalf of threatened languages through language policy and planning. For example, the European Bureau for Lesser Used Languages was established by the European Parliament in 1984 to protect the language rights of the more than 50 million people in the European Union who speak one of the 40 identified minority languages. As mentioned earlier, Mozambique as well as other African nations have worked to set up bilingual education programs in order to provide linguistic minority children with greater access to education in both their native language and the official language.

Tekcm 6. Multilateral Diplomacy

For me multilateral diplomacy is of particular interest and concern since I am involved in it on a daily basis. I would like to share with you some of these concerns and ideas on how multilateral diplomatic interaction can be improved. Multilateral diplomacy is often considered to be a type of superstructure over bilateral diplomacy. I think these are two sides of the same coin and none excludes the other. Interaction between bilateral and multilateral diplomacy creates a new pattern of political behaviour. A good example is the negotiation of a nuclear test ban. In the past test ban treaties were the result of bilateral Soviet-American negotiations. Only CTBT has been worked out at the Conference on Disarmament. Multilateralism has not excluded bilateralism or other types of negotiation. To use a modern technical analogy, I would say that bilateral negotiations are similar to using a mobile telephone, whilst multilateral negotiations resemble using the Internet. They can naturally complement each other.

More than that, multilateral negotiations, despite their being time-consuming, are a very effective safeguard against hegemonistic and similar intentions. This has become more evident at the dawn of multilateral diplomacy. When the series of congresses which followed the treaty of Vienna of 1815 at last came to an end, the British Foreign Secretary, Canning, returning from conferences, was said to have praised a state of normal bilateral diplomacy which he summed up as «each for himself and God for us all.» Undoubtedly multilateral diplomacy drastically limits the egoistical aspirations of the states.

Although multilateral negotiations are basically similar to bilateral, a number of sophisticated methods and techniques have been developed in multilateralism to cope with extensive diplomatic interactions. In the United Nations and other multilateral fora there is an official hierarchy of committees and sub-committees and a semi-official system of groups of states formed on the basis of geographic or economic proximity. For example, there are the groups of African, Latin American and Arab States, the EU States or the Group of 77 developing countries which actually comprises more than one hundred states.

Perhaps, the major peculiarity of the multilateral talks is the importance of the rules of procedure. When, as in the case of the United Nations, 185 delegations have to communicate with each other at the same time, there must be some rather clear and strict rules to maintain

orderly interactions. As the well-known British historian, Harold Nicolson, once noted during a large international conference – the matters of organisation and procedure become no less important than the political issues. If poorly handled they can become a major disintegrating factor.

The post-Cold War multilateralism is characterised by more complex agendas of conferences and negotiations with larger numbers of issues and the growing involvement of experts, citizens groups and NGOs. Multilateral diplomacy is trying to adapt to these new conditions. However, this process is painfully slow, Many aspects of multilateral diplomacy still need to be revised, starting with procedural and methodological issues.

First of all there should be a clear line of distinction between negotiations and treaty-making. The process of multilateral negotiations consists of two stages: exploratory, as the initial stage, and treaty-making as the highest stage. The latter could be subdivided into the definition of parameters of a future agreement and the working out of it. Of course, the division is conditional. There is no Berlin Wall between the different stages. Bearing in mind this simple structure, it is not difficult to build the negotiations process in such a way that the result is achieved quickly and minimal resources are used. Unfortunately in some negotiation fora, the participants confuse the different stages and throw the whole process into disorder. Such negotiations may last for years and consist of endless positional statements.

One of the favourite negotiation methods during the Cold War was the linkage of unrelated issues. This was a rough way of forcing the counterpart to make concessions. Though the international environment has drastically changed, this method is still in use today. Modern diplomacy needs the opposite approach. Compromise requires what I call constructive parallelism in all areas of negotiation, which presupposes that progress in one area creates the opportunity for advancement in other directions. Compromise is neither a capitulation nor a sign of weakness. The art of compromise is a concession in secondary matters, not in principles. It should be noted, however, that not everything depends on the negotiators. If there is no political will even the best negotiator cannot do much.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Капелюшний А.О. Стилiстика й редагування: Практичний словник-довiдник журналіста / А.О. Капелюшний. - Львiв: ПАЮ, 2002. - 576 с.
2. Ребрій О.В. Основи теорії редагування перекладів: конспект лекцій/ О.В. Ребрій. - Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010.-88 с.